

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5—
četrt leta 2-50
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Na naslov c. kr. državnega pravdnštva.

C. kr. državnemu pravdnštvu naznanjamo, da pozivlja „Slovenec“, politički list za slovenski narod, ki ga tiska „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani, ki mu je izdajatelj dr. Ignacij Žitnik, odgovorni urednik pa Ivan Štefe, v svoji 75. številki dne 1. t. m. zopet na bojkot proti „Učiteljski tiskarni“, proti „Zvončku“, „Popotniku“, „Domačemu ognjišču“, „Slovenskemu Ilustrovanemu Tedniku“, „Učiteljskemu Tovarišu“ ter proti knjigam in tiskovinam, ki jih tiska imenovana tiskarna. — Sporočamo slavnemu c. kr. državnemu pravdnštvu, da je tako dejanje kaznjivo po § 302. kaz. zak.

Iz Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev.

V 9. šte. Učiteljskega Tovariša z dne 3. marca t. l. smo objavili, da se vrši letošnja XXIII. glavna skupščina Zaveze v dneh 3., 4. 5. junija v Trstu. Ker pa binkoštno soboto ni pouka prosti dan, popravljamo dotično obvestilo v toliko, da se bo vršila glavna skupščina

dne 4., 5. in 6. junija.

Ker čas hiti, zato prosimo, da se nam prijavijo čimprej predlogi in referati, prav zanesljivo pa do 15. aprila t. l.

Delegat je izvolilo:

I. Savinjsko učiteljsko društvo.

1. Anton Farčnik, nadučitelj, Polzela.
2. Fran Košir, učitelj v št. Juriju ob Taboru.

Tovariše predsednike Zaveznih društev prosimo, da se točno ravna po razglasu, ki je bil prijavljen v 9. šte. Učit. Tovariša dne 3. marca t. l.

Vodstvo Zaveze

L. Jelenc.

Z lopovščinami še vedno nadaljujejo.

Bojkot „Učiteljski tiskarni“, bojkot našim tiskovinam, knjigam, društvom, zavodom — bojkot vsemu, kar je učiteljskega! — Tako hropé neprenehoma trebušni glasovi iz Črnega grabna naših novodobnih rokovnjačev, ki jih pošiljajo stroji „Katoliške tiskarne“ potom „Slovenca“ v svet.

Ponavljamo: Take divje gonje, take lopovščine še ne pomni naša javnost! — Učiteljstvo hočejo izstradati — dokaz temu smrt tovariša Slavka Cepudra; naša podjetja hočejo uničiti — dokaz temu „Slovenec“ z dne 4. t. m.

Še ob nemškutarsko-vladnem pritisku v 70. letih ni bilo takega nasilja; danes, v prosvetljenem veku, vihte sekiro krvniki-sleparji s škapulirjem okrog vratu, s pohotnostjo in požrešnostjo v krvi; tudi glede najzanimnejših, najpodlejših, najumazanejših sredstev v boju za krmljenje svoje nenasitne samogoltnosti hočejo imeti prvenstvo. Bodi jim! Naša skrb bo, da jih zgodovina ne pozabi!

Provocirali so boj — mi se ga ne bojimo!

Tako jih bomo klestili, da bodo odsakovali! Ker nas nihče ne brani, se bomo pa sami! Alimorda mislikak klerikalni uskok, da nas vrže ob tla stako lahkoto, kakor je padla pod njegovo pohotnostjo uboga služkinja?

Ako misli tako, se krvavo moti!

Za zgled, v kakem tonu govore z nami, hočemo nabrati nekatere psovke, ki so jih gospodje iz „Katoliške tiskarne“ v „Slovenec“ in „Domoljubu“ povili v venec: Brezverska šola — brezversko učiteljstvo — učiteljska korumpiranamasa — napredna zalega, katere žitje in bitje je obrnjeno samo na žep — podleži — liberalna učiteljska banda — diabolčni sebičnejši — samogoltni — brezvestni izkoriščevalci — prodane duše — zalega, ki jo gonijo najnižje želodčne sile — liberalna učiteljska tolpa — politički bebeci — mlečnozobi učiteljski pobje! — Demoralizirano učiteljstvo — banda učiteljstva — učiteljstvo je zoprno slovenskemu ljudstvu, kakor so mu zoprni cigani, kiso tudi brezdomovinci, dasimalo boljše vrste, kakor pa brezdomovinski liberalni učitelji — ti ničvrednejši — podle duše — gnoj, lump, falot, tat, ki krade deželni denar, cigan, šuft, baraba, trot itd.

Človeku se obrača želodec, ko vidi, s kako slastjo brbajo prasci po blatu! In taki ljudje pravijo, da govore v imenu svete vere, svete cerkve! Bogoskrunstvo! Škandal! Sramota! Fej!

Ali resni med njimi človeka, ki bi v imenu javne morale napravil tem lopovščinam konec?

Zob za zob — to je naše načelo v tem boju! To smo že enkrat povedali, povemo pa še danes, da se ne bodo držali kot mila Jera in nas prosili potom tretje osebe, naj jim prizanašamo in ne odkrivamo škandalov, ki utegnejo zatmeti slavo znanih rdečih bukvic!

Z vso gotovostjo trdimo to-le: V soboto, dne 8. t. m., bo „Slovenec“ zopet tako predrzen, da bo lagal in zavijal s spretnostjo takega človeka, ki ne pozna razločka med mojo in tvojo lastnino. Lenaj! Mi se čisto nič ne bojimo! Ampak branili se bomo z vso silo, in prej se „Katoliška tiskarna“ pogrezne v zemljo, nego bomo mi odnehali v tem boju. Pravica in resnica je na naši strani. Vse je zdaj odvisno od njih; ako hočejo mir — dobro, ako ne — nam tudi vseč.

Uravnajo naj svoje delo tako, kakor se jim zdi, da je to bolje zanje — za skupnost in za posameznike. Naš bojni načrt je gotov in ga izražamo v kratkih besedah: **Zatrl niste spečih — ne boste nas bedech!**

Zakaj jim je „Popotnik“ pust?

1. Zato, ker so nedovzetni sploh za kako resno stvar. 2. Zato, ker ni prepojen s politiko

in fanatizmom kakor „Slovenski Učitelj“. 3. Zato, ker so sami nesposobni, da bi pisali tako izborni pedagoški list, ki je eden najboljših na slovanskem jugu, in se jim zatorej sline cede po njem. — To naj velja našim Slovincem in onemu katehetu, ki je v „Slovenec“ zadnje čase zabavljaj in roval zoper „Popotnika“.

Že na četrtem avstrijskem katoliškem shodu, ki je bil leta 1896. v Solnogradu, so klerikalci zahtevali, da mora biti ljudska škola konfesijska in cerkev mora pa imeti nadzorstvo nad ljudsko šolo. Klerikalcem se cede sline po tisti žalostni dobi, v kateri ljudski učitelj ni bil nič drugega kakor navadni mežnar. Na solnograškem katoliškem shodu se je tudi glede srednjih šol zahtevalo, da bodi veronauk obligaten pri maturi in da imej v komisiji zastopnik škofov glede vseh predmetov iste pravice kakor vsi drugi člani komisije in učenci slabega vedenja in nereligioznega mišljenja naj se od mature izključijo. Klerikalcem je na tem, da bi dobili brezpogojno moč, vpliv in poveljstvo v šoli, ker predobro vedo, da stranki, ki ima v rokah šolo, je zagotovljena bodočnost in obstanek. Upamo pa, da bo država že toliko previdna, da ne bo dala iz rok krasne stavbe nove šole, ki si jo je priborila z velikim trudom in katera je rodila že toliko dobrega sadu avstrijskim narodom.

Kakor na Koroškem,

tako menijo tudi pri nas klerikalci napraviti isto političko gonjo za ljudsko šolo. Na Koroškem so namreč klerikalci obljubili ljudstvu pri volitvah 6 let šolske obveznosti. Da bi svobodomiselnost stranka pri volitvah ne podlegla, so se morale poslužiti istega demagoškega sredstva in so le na ta način tudi pozneje zmagale in morale tako predlagati in glasovati v tem šolskem vprašanju.

Kje so intriganti?

Ker je klerikalno časopisje sedaj utihnilo s podlim blatenjem v verskih vprašanjih zoper učiteljstvo, je to blatenje prišel zopet na rovaš posvetnega učiteljstva neki katehet. V „Slovenskem Učitelju“ piše namreč o reformi ljudske šole in blati slovensko napredno učiteljstvo, češ, da se z reformo ljudske šole zavzema za anarhistovsko šolo. Pogreva že stare stvari o Ferrerju, o revoluciji na Španskem in Portugalskem (posneto po „Slovenec“) ter vsa dejanja podtika stremljenjem naprednega učiteljstva. **To pišejo kateheti iz zlobnosti in namenoma, da klerikalni listi ponatiskujejo take zlobne vesti in hujskajo ljudstvo zoper posvetno učiteljstvo in šolo.** Klerikalna „Straža“, seveda, ker ji primanjkuje dopisov, ponatiskuje potero take stvari. — Mi že sedaj opozarjamo na vlogo intrigantov in jo bomo popolnoma razkrinkali, ker so se že precej daleč utihotapili v naše stvari in se zajedajo kakor klop.

Kdo piše v „Slovenca“ ščuvajoče vesti zoper učiteljstvo?

Mi se sicer nikdar ne vprašujemo, kdo piše, ampak vedno, kaj piše. Tudi se ne bi dotaknili tega vprašanja, če bi nam ne bilo prineseno samo. Ugleden Slovincar je prišel kar sam od sebe k nekemu našemu pristašu in izjavil sledeče: „Veš, govore, da jaz pišem v

„Slovenca“ one vesti zoper učiteljstvo. Pa to ni res! To piše vse katehet Č.“ — Koliko je na vesti sami resnice, smo mi jako previdni, ker tudi temu Slovincarju ne verjamemo — ničesar. Eno pa lahko pribijemo. To namreč, da je izvir vsemu hujskanju učiteljstva na medsebojni boj večinoma iskati med kateheti, ki igrajo vlogo intrigantov. Oni se vtičejo v vprašanja, pri katerih nimajo ničesar opraviti in ki jih nič ne brigajo ter hočejo napraviti prepir. Sejejo veter, a mi jim garantujemo, da bodo želi vihar. — Čeprav puščajo posvetnjakom v Slovincariji navidezno vodstvo, so vendar pravi voditelji duhovniki, ker je duhovska nadoblast vsepovsod — klerikalni princip!

Kako je prišla „Katoliška tiskarna“ do šolskih tiskovin.

Dognano je, da je bil prenos šolskih tiskovin iz „Učiteljske tiskarne“ v „Katoliško tiskarno“ domenjen in organizovan. Smrdel je hotel vse Slovincarje le prehiteti, zato si je na tak način pridobil tiskovine iz naše tiskarne, a niso mu prinesle posebnih zaslug. Pojdite jih iskat med vse stanove in težko, da bi našli v dejanjih kje sebi enake. — Mi bi Smrdela pustili pri miru, če bi se sam ne obregnil ob naš list, nas pri tem ne bi natoleeval in ko bi nam ne očital dejanj, ki jih nismo storili. Prisilil nas je, da govorimo še jasneje o tej zadevi. Kako je prišel Karel Simon do šolskih tiskovin, to vemo! Če je pa to pošteno, da se odda tiskovine z zlobnim namenom, da napravi zavodu škodo, čeprav so bile tiskovine dobljene in plačane uradnim potom — to je drugo vprašanje. Eno pribijemo: da zamanj zvrča Smrdel krivdo na Simona, ker on je opravljal korekturo pri ponatiskovanju šolskih tiskovin za „Katoliško tiskarno“. — Če ste skupaj delali, nosite tudi krivdo, ne pa, da jo zvrčate eden na drugega in se drug drugega denuncirate!

Katoliško!

Višek rokovnjaštva so napravili naši klerikalci s tem, da so poročali v nemške liste nersramno laž, da je „Učiteljska tiskarna“ ustavila vsa plačila in da stoji pred konkurzom. Tako podlih laži in tako gnusne škodoželjnosti so sposobni edinole naši slovenski klerikalci pod patronatom „Katoliške tiskarne“ in „Katoliške bukvarne“. Za svoje ljudi naj bi škof izdajal pastirski list, da bi jih odvadil lagati in slepariti ter poštenim ljudem krasti čast in poštenje po našem klerikalnem in celo po tujem — v tem slučaju nemškem — časopisju!

To naj oznanjujejo kateheti otrokom v šoli, kako klerikalni veljaki kradejo čast in ugled poštenim ljudem, kako sami sleparijo, kako po krivem obrekujejo, kako sami greše zoper nečistost, da podpirajo tiste, ki izmikajo tiskovine, ki kažejo in škodujejo bližnjemu na lastnini. Te zglede naj porabijo kateheti v šoli pri razlaganju božjih resnic!

Posledice klerikalnih lopovščin.

Te dni so hodili po Ljubljani agenti, ki so povpraševali, če je res, da je „Učiteljska tiskarna“ v konkurzu, kakor so čitali v nemškem in klerikalnem časopisju. Pojasnilo se jim je, da so naši klerikalci namenoma dali v nemške in

svoje liste to nesramno laž, samo da s tem škodujejo „Učiteljski tiskarni“. Toda zmotili so se! Ko se je nemškimi agentom pojasnilo, koliko je ura našim klerikalcem pri običajnih volitvah, zaradi katerih tako besne na „Učiteljsko tiskarno“, so ti agenti telefonično naznanili svojim firmam, da so te vesti podla laž in so nemškim listom podtaknjene iz gnusne katoliške konkurence.

„Podle duše!“

Tako so vzvikali ljudje, ko so se razširile vesti, kako podlih sredstev se poslužujejo naši klerikalci, da bi škodovali naprednemu podjetju.

Najizprienejši hudodelec ne bi bil sposoben kaj takega.

da bi poročal v nemške liste tako hudobne laži, kakor so jim jih poslali naši klerikalci. Da so dobili šolske tiskovine iz „Učiteljske tiskarne“, so se poslužili nepoštenosti. Sedaj se poslužujejo najpodlejših laži, ki jih je zmožen edinole kak „katoliški“ žurnalist!

Kdaj so bile poslani laži o „Učiteljski tiskarni“ v nemške liste?

Kakor smo se informirali, je bilo to pet dni po onem dnevu, ko je „Slovenec“ prinesel članek pod naslovom „Nov konkurz“, v katerem prav nesramno napada „Učiteljsko tiskarno“. In potem si ti ljudje upajo nam očitati politiško rokojnjaštvo! Kje so rokojnjači? To „katoliško“ rokojnjaštvo oznanjajo duhovniki v cerkvi s prižnic! Svoje ljudi naj najprej uče poštenosti, potem naj se spravijo na druge! Če bodo sploh sposobni spraviti gnulobo in nepoštenje iz lastnih vrst, to je drugo vprašanje!

Ne „Ganglovcem“ v album,

ampak Jegliču Nepomuškemu na ljubljanskem Grabnu kličemo z gromovitim glasom! Ali se zavedaš krivic, ki si jih storil pokojnemu tovarišu Slavku Cepudrniku s pospešeno rokojnjaštvom? Ali se spominjaš, kako si v pričo nadzornika svoje tovariše denunciral z anarhisti?

„Slovenec“

(štev. 67. z dne 4. t. m.) vprašuje: Ali in kdaj je Gangl položil obljubljeni dar, ker je dokazano, da je pisal Slomškarju glede službenega mesta. — „Slovenec“ naj nam odgovori samo na to-le vprašanje: Kdaj, kje in kako je to dokazano?!

Tovariši, tovarišice!

Vsi do zadnjega na agitacijo za naše liste, naše tiskovine, našo tiskarno, naše zavode, naša društva! — Sedaj smo v vojni, v najhujšem ognju! Vsi na boj! Vsi do zadnjega na boj. Omahljivca ne sme biti v našem številu! Na boj, junaška kri!

Resen opomin gospodu deželnemu predsedniku baronu Schwarzu.

Slavno c. kr. deželno vladno pozivljemo, da se prepriča, kako vključ ponudbam odklanjajo ljubljanski učiteljski šolniki štipendije, ker ne marajo iti službovat na Kranjsko.

Gospod deželni predsednik kot predsednik deželnega šolskega sveta in zastopnik vlade v deželnem zboru kranjskem bo sam dobro vedel, kje je iskati temu vzroka.

Slavni c. kr. deželni vladi priporočamo, da si da sestavi statistično tabelo, koliko moških prosilcev se je prijavilo v zadnjem času za posamezna učna mesta; koliko enorazrednic vodi žensko učiteljstvo; koliko moških učnih mest se je sploh moralo oddati ženskim učnim osebam, ker prvih ni bilo na razpolago; koliko moških učnih oseb se letno rekrutira in koliko jih ostane na Kranjskem; kako pada po številu in v drugih ozirih naraščaj učiteljstva bodočih generacij na Kranjskem.

Itđ., itđ.: Odpira se nam krasna perspektiva bodočih šolskih razmer na Kranjskem. Opozorili bi še končno, da naj se ti podatki primerjajo s sličnimi podatki drugih dežel, in številke same bodo govorile — mnogo, mnogo!

Pasivna rezistenca ljudskošolskega učiteljstva na Hrvaškem.

Učiteljstvo slunjskega okraja je sklenilo, da ne bo več ne poedino ne korporativno prosilo ureditve svojih pravnih in materialnih zadev. Do tedaj, da se učiteljstvu ne izboljša položaj, pa ne bo sodelovalo na raznih častnih mestih pri kulturnem in humanitarnem delu. Društvo je pozvalo, da tudi ostala učiteljska društva na Hrvaškem in Slavoniji store iste sklepe.

* * *

Tako poroča sam „Slovenec“. Komu ljubše nego našim klerikalcem bi bilo, da bi tudi slovensko učiteljstvo opustilo vse kulturno in izobraževalno delo in bi pustilo tavati ljudstvo v temnih vodah. — Če bomo kje, bomo drugje našli primernejšo opozicijo v našem boju. Za liberalne vlade bi bilo pa to orožje primerno in na mestu in bi mogoče zganilo naše kruhodajalce.

Protialkoholno zborovanje učiteljev.

„Učiteljska protialkoholna zveza“ priredi v sredo pred Veliko nočjo, dne 12. aprila, svoje prvo zborovanje. Lokal: Mestni dom (mala dvorana) v Ljubljani. Pričetek: ob 10. uri dopoldne.

Razpored:

1. delo med učiteljstvom — Jožef Novak, Idrija.
2. delo v šoli — Rudolf Horvat, Zagorje (Notranjsko).
3. delo izven šole — Ivan Grad, Košana.
4. slovenska protialkoholna literatura — Julij Slapšak, Vodice.
5. alkoholu boj brez pardona! — Miloš Svanjak, Strojna, Koroško.

Morda se program še kaj izpremeni. Beseda svobodna vsakomur! Protialkoholno delo je brezstrankarsko, politično indiferentno. Pri tem resnično narodnem, prepotrebem in plemenitem delu se lahko najdemo vsi. Vsak delavec dobrodošel! Vsak udeležnik z veseljem pozdravljen! Tovariši, ki čutite potrebo in veselje do dela za blaginjo naroda — pridite! Sklicatelji.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Društvo slov. učiteljev ima svoj redni letni občni zbor dne 13. aprila 1911 ob 10. uri dopoldne v šentjakovski šoli v Ljubljani.

Na dnevnem redu je:

1. Pozdrav predsednice.
2. Poročilo tajnice.
3. Poročilo blagajničarice.
4. Poročilo o gospodinjstvem tečaju.
5. Raznosterosti.
6. Volitev 9 odborov.
7. Nasveti.

O d b o r.

Kranjsko.

Narodna šola, društvo v podporo slov. ljudskemu šolstvu, ima v torek dne 18. aprila 1911, ob 9. uri dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani svoj občni zbor.

Vzpored:

1. Predsednikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Volitev 9 odborov. Funkcionarje voli odbor sam.)
6. Volitev 3 preglednikov računov.
7. Nasveti.

O d b o r.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo je imelo 23. m. m. svoj občni zbor na Gomilskem. Predsednik tov. Vrabl pozdravi navzoče, posebno novodošlo gđc. A. Zeleznikovo in otvori zborovanje.

Predsednik poroča o društvenem delovanju, ker je bil tajnik zadržan.

Blag. tov. S. Pečar poda pregleden račun o društvenem imetju. Blagajnica izkazuje 94 K 21 h dohodkov in 91 K 24 h stroškov, torej 2 K 97 h prebitka. Pregledovalca tov. Farčnik in Zotter odobrita račune in predlagata blagajniku absolutorij. Predsednik se mu zahvali za njegovo vestno delovanje. Nato prečita dopis „Lehrerbunda“ in poda sliko o plačah učiteljstva na Nižjem Avstrijskem.

Izvoljen je sledeči odbor: Vrabl R., predsednik; Zotter I., podpredsednik; Pečar S., blagajnik; Zdolšek B., tajnik.

Delegatom za glavno skupščino se izvolita tov. Farčnik in Košir.

Prihodnje zborovanje bo 4. majnika v Št. Rupertu.

Ob sklepu se zahvali tov. predsednik dosedanjemu vrlemu in delavnemu tajniku tov. Jakšetu za marljivo, večletno delovanje v prospeh društva in zaključi zborovanje.

Na snidenje 4. maja v krasnem Šent Rupertu!

Šentlenartsko učit. društvo je imelo svoj občni zbor 2. aprila t. l. pri Sv. Trojici v Sl. gor.

Tov. predsednik presrečno pozdravi člane in goste ter predvsem poroča veselo vest: z novim društvenim letom so (izvzemši 2 supletinji) v s i tuokrajni tovariši in tovarišice združeni v našem društvu, in vsak ud se je potom okrožnice tudi zavezal, udeležiti se vsakokratnega zborovanja. Nadalje se v iskrenih besedah spominja umrlega tov. Frana Horvata, učitelja pri Sv. Benediktu v Sl. gor.

Po prečitaniu in odobrenju zadnjega zapisnika je podal tajnik letno poročilo, iz katerega posnamemo, da šteje društvo 35 udov, med temi 3 častne člane. Imelo je petero zborovanj s temi-le predavanji: 1. Poročilo o Zvezinem glavnem zborovanju v Celju (tovariš Kopic). 2. „O bistvu metode računic L. Lavterja“ (g. spisatelj). 3. „O obliki važnosti učiteljske organizacije“ (tov. Perger). 4. „Šola bodi učitelju in učenec svetišče“ (tov. Scheligo). 5. „O važnosti in vrednosti življenjskega zavarovanja“ (g. I. Gorup, generalni zastopnik Prve češke). 6. „O novejši slovenski književnosti“ (g. Ivan Cankar). Pri vseh zborovanjih nam je tov. Škerjanc vestno poročal o svojem zastopstvu v okrajnem šol. svetu, zakar mu bodi izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala. Društvo je priredilo svojem starosti, v pokoj stopivšemu tov. Šjancu lepo uspelo odhodnico pri Sv. Trojici, dne 25. avgusta l. l. Začelo je tudi na predlog tov. Klemenčiča zbirati glavnic 200 K kot obrambni kamen šentlenartskega učit. društva C. M. D.

Blagajnikovo poročilo kaže 138 K 38 h dohodkov in 110 K 23 h izdatkov; $\frac{2}{3}$ vse letnine še ni vplačane. Dobro gmotno stanje je vendar vsakemu društvu neobhodno potrebno; zato je najposamezni udje izpolnjujejo svoje dolžnosti tudi v tem oziru. O ravnanju onih štirih učiteljev, ki so se preselile iz našega okraja, ne da bi vključ pismenim opominom paravnale zaostali dolg — pa brez komentarja. Pregledovalca računov sta našla blag. knjigo v vzornem redu.

Poročilo učit. zastopnika v okr. šol. svetu, blagajnika in tajnika se je vzelo z odobravanjem na znanje.

Za svoje temeljito filozofično razpravo „o prijateljstvu“ je žet naš tov. M. Perger zaslužen pohvalo.

Predlogi:

1. Stalni odbor naj predloži za letošnjo konferenčno temo: „Pouk v drugem deželnem jeziku na slovenskih šolah“. Isto snov bi naj volil mariborski in slovenjebistiški stalni odbor.

2. Prošnji mariborskih učiteljskihnikov za podporo njihove knjižice se je ugodilo z zneskom 10 K.

3. Delegatom Zaveze sta izvoljena tovariša Vekoslav From — Sv. Lenart v Sl. g. in Ernest Horvat — Sv. Benedikt v Sl. g.

Z vzklikom je bil zopet izvoljen dosedanji odbor: J. Maurič, predsednik; F. Kranje, namestnik; V. From, tajnik; J. Kovačič, blagajnik.

Prihodnje zborovanje „na Florjanovo“ pri Sv. Trojici v Sl. gor. Na veselo polnoštevno snidenje!

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ objavlja v svoji 4. letošnji številki to-le vsebino: 1. Fr. Žgur: Želja. Pesem. — 2. F. Zagor: Franci gre na daljno pot. Fotografija. — 3. F. Palnák: Pomladni prvenec. Bajka. — 4. K. Leska: Na Oljski gori. Podoba v barvotisku. — 5. Jos. Vandot: Lovec Joza. Pesem. — 6. Lad. Ogorek: Voda in jeklo. Poučni spis. — 7. S. P.: Jankec na konju. Pesem. — 8. Drag. Humek: Majka priroda pripoveduje. Bajka s šestimi podobami. — 9. Silvester K.: Premodre glave. Narodna smešnica. — 10. Radoslav B.: Sanje. Pesem. — 11. Ivo Trošt: Čarobno jezero. Pripovedka. — 12. S. P.: Pozdrav. Pesem. — 13. A. Sič: Korček. Podoba v barvotisku. — 14. Pouk in zabava. A. Sič: Mladi risar. — Rešitev. — G. Štupar: Zastavica v podobah. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Enega poslednjih stihov slavnega pesnika Simona Gregorčiča ima nadučitelj Josip Lapajne v Cerkljah pri Kranju. Ob priliki poseta pri g. poslanca Iv. Hribarju v Cerkljah je pesnik prav rad zahajal tudi med učiteljstvo, ki mu je na njegovo željo prepevalo najmilejše narodne pesmi. V znak hvaležnosti je tedaj 29. julija leta 1906, napisal omenjenemu tovarišu na njegovo sliko v lovski opravi lasnoročno:

„Puška, zajcem daj pokoj,
a za narod idi v boj!“

Priporočajte in širite naš list!

Srednješolski vestnik.

** Numerus clausus na slovenski paralelki goriške državne gimnazije. Pri sprejemu učenec v slovensko paralelko je ministrstvo določilo, koliko jih smejo sprejeti. Numerus clausus je bil zato tu, da so se napolnile nemške paralelke. Ta numerus clausus pa mora odpasti. Slovenski dijaki naj se poslužujejo v slovenskem jeziku, če jih je več kot za en razred, naj se otvorita dva! — Laškemu državnemu poslancu Ušaju je obljubil naučni minister, kakor je poročal neki laški list v Gorici, da s prihodnjim šolskim letom odpade numerus clausus za sprejem v laško paralelko; torej mora odpasti numerus clausus tudi za slovensko paralelko!

Politiški pregled.

* Konec poslanske zbornice. Na podlagi cesarskega odloka je bil državni zbor razpuščen. Vladi korespondenčni biro opravičuje ta odlok tako-le: „Ta odredba je postala potrebna, ker je del opozicijskih strank sklenil ovirati pravočasno rešitev proračunskega vizorija, da bi na vsak način pritiskali večino in vladu v ex lex stanje. Ker ni zaradi tega računati na plodno delovanje parlamenta, a se je bilo od druge strani bati, da bi se s poizkusi, zlomiti upor, utegnili izzvati le poostrenje nasprotstev, zato bi nadaljevanje razprav ne imelo nikakega namena.“ — Nove volitve se vrše dne 13. junija t. l. — V brezparlamentarni dobi se bo s § 14. uzakonil proračun, 70 milijonsko posojilo, reforma osebnodohodninskega davka, to je povišanje višjih kategorij, in davek na žganje. Tudi se bodo izvršile velike izpremembe v kabinetu in se bodo baje reaktivirala portfelja ministrov-krajanov.

* Prebivalstvo Ogrske. Po uradno določenem uspehu zadnjega ljudskega štetja sta imeli dne 31. decembra 1910 Ogrska in Hrvaška 20,850,000 duš, in sicer je imela Ogrska 18,321,000, Hrvaška in Slavonija pa 2,619,000 duš.

* Portugalski jezuitje na Tirolskem? Iz Inomosta poročajo, da so začeli z lastnikom neke šole v Höttingu pri Inomostu in lastnici sosednjih zemljišč pogajanja za nakup od strani jezuitov, ki so prognani iz Portugalske.

Obrambni vestnik.

* Iz Laškega okraja nam pišejo: V obrambnem vestniku z dne 24. marca ste prinesli notico iz Celja, v kateri se napada dopisnika „Slov. Naroda“ zaradi „bernje“ itd. pri okraj. učiteljskih konferencah. Meni se pa vendarle zdi, da je netaktno tako pobiranje; udeležniki dobe 3 krone in od teh naj izdajo ravnotoliko v razne namene? Kaj pomaga, da je svrha koristna, če pa nimamo niti za naš kruleži želoce potrebne? Mi učitelji imamo naših stanovskih koristnih naprav prav mnogo, a niti tem ne zmoremo dostojne podpore! Kje se pa naleze učitelj jetike? Ali mar ne v šoli? Niso li tisti, za katere žrtvujemo zdravje, poklicani v prvi vrst za nas skrbeti? Naj gosp. glavar celjski nabira prispevke, a tam, kjer je kaj vzeti! Proti napravi sami vendar nimamo nič! Tudi učitelji bodo radi kaj darovali v človekoljubne namene, kadar bodo s čim zmogli, a sedaj jih pustite vsaj živeti! Spominjam se, da mi je pravil neki mlajši tovariš iz celjskega okraja, da je bil nekoč pri tem prav v veliki zadregi. Mladi tovariši so proti koncu meseca precej pri trdem in ko je prišla običajna pola tudi k njemu, ni imel toliko odveč, da bi tudi tja položil svoj obulus. Odpovedati je bilo nabiralcu ali pa zelodeu opoldne kosilo! — Sicer pa društvo za zatiranje jetike podpira vse stanove, ne samo učiteljskega, in menda enega slučaja ni treba tako razboznati, kakor bi to bil kakšen „Staatsakt“. Toliko se mi je zdelo potrebno od moje strani, pisec se pa tudi lahko še zglesi sam. H koncu naj samo še povem, da g. nadz. G. Vodušek nikdar nič „ne bernja“ in dozdeva se mi močno, da tudi drugi nadzorniki pardonirajo učiteljske žepi!

Kranjske vesti.

—r— Okrajna učiteljska konferenca za Postojnski šolski okraj se vrši v Vipavi dne 22. junija t. l. Na dnevnem redu sta — poleg običajnih točk — še sledeči temi: 1.) Sodelovanje učiteljstva pri skrbi za otroke (§ 212. d. š. i. u. r.). Poroča tov. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi. 2.) Pravilna uporaba predpisanih aparatov pri prirodoslovnem pouku. Poroča tov. Fr. Grum, učitelj v Vipavi. — Nekateri šole bodo razstavile tudi spisne naloge, zlasti one prosto izdelane.

—r— Dne 25. in 26. t. m. so priredili v Krškem na sokolskem in čitalniškem odru burko s petjem „Čevljar baron“. Igralsko oboje je sestajalo v veliki meri iz učiteljstva. Burka je uspela sijajno glede petja in igre. Gospodični Seligova in Pillerjeva in tovariši

Humeek zaslužijo pred vsemi priznanje, ker so v resnici igrali kot igralci — umetniki. Režiser in dirigent je bil tov. Maks Hočevar, ki je lahko zadovoljen s sadom svojega truda. Čuje se, da v kratkem priredi novo igro.

Pomlad pride, pomlad! Pišite po vzorcu! V. J. Havliček a bratr, Kopalische Podčbrady (Česko). Slavno znani l. 1887 založeni izvozni dom modnega sukna in platna, obhaja 25. jubilej in pošilja novo izgotovljene zbirke vzorcev spomladanskih in poletnih novosti, modnega blaga in sukna za gospe in gospode, blaga za kostume, krila in bluze, cefirov, pralnega blaga, robcev flanelnih in bombazevih, izber za neveste, damaste, namiznih in kavinih garnitur, robcev, brisač itd. Priporočamo to rečno in solidno češko trdiko cenjenemu učitelstvu. Pri naročbi se sklicujte na naš list, da se Vam pošljejo vzorci brezplačno.

Štajerske vesti.

—š— **Prvi roditeljski večer na deški šoli v Trbovljah na Vodl.** Dne 26. sušca t. l. nam je tov. I. Kern, voditelj tukajšnje šole, otvoril prvi roditeljski večer. Taki večeri se bodo sedaj redno vršili. V enournem trajajočem govoru je razložil roditeljem, kako naj bi se nadzorovali otroci, in sicer po naslednjih točkah: 1. Odpravljanje otrok v šolo. 2. Prihajanje otrok iz šole. 3. Izvrševanje otroških dolžnosti napram šoli. 4. Šolski obisk in opravičevanje zamud. 5. Šolska naznanila in izpričevala. 6. Šolske potrebščine. 7. Občevanje staršev z učitelstvom v šolskih zadevah. Iz teh točk je razvidljivo, kako praktično predavanje je to bilo. In resnično, starši so z zanimanjem poslušali vsako besedo in odobrvali to ali ono točko. Navzočih je bilo 150 oseb, kar nam jasno kaže, da so še ljudje v tej dolini, ki se zanimajo za šolo. Vam pa, dragi starši, ključem: Le tako zanimanje naprej, zakaj to je v vašo, in vaših malih korist! Tovarišu predavatelju pa srčna hvala za poučne besede.

Goriške vesti.

—g— **Roditeljski sestanek v Pliškoviči.** V tukajšnji občini se je vršil v nedeljo, 26. pret. m., roditeljski sestanek, ki se ga je udeležilo mnogo staršev, zlasti mater. Predavatelj tov. M. Volkov je predaval o vzgoji laži, oziroma resnicoljubja. Namen predavanja, ki je trajalo eno uro, je bil, da predložijo staršem, kako se že v naročju in nežnih letih nevede in nehoti uči otroka lagati in nasprotno, kako se v njem vzgaja resnicoljubje! — Udeleženci sestanka so z zanimanjem poslušali izvajanja ter se na zvršetku govora zahvalili predavatelju za poučni in zanimivi sestanek, izrazivši se, da so taki sestanki jako koristni za starše ter da bi bilo umestno, da bi se večkrat vršili.

Tržaške vesti.

—t— **Za deželni šolski zakon!** Že neštevilmokrat so poudarjali, koliko zla znači za nas pomankanje lastnega šolskega zakona, kakor ga imajo vse ostale avstrijske dežele! Sedaj je zaključen državni zbor in ni nemožno, da bi ne bili morda v kratkem sklicani kateri deželni zbori. Nujnost deželnega šolskega zakona za Trst je postala tako velika, da se mora rešiti na vsak način. Slovenci nismo več voljni dalje trpeti te krivice. — Svoj čas je gospod namestnik princ Hohenlohe obljubil zastopnikom našega „Učiteljskega društva“, da, če večina mestnega sveta tozadevno ne stori svoje dolžnosti, jo stori vlada. Obljuba dolg dela. In dobro bi bilo, ako bi naše „Učiteljsko društvo“ sedaj ponovilo svojo zahtevo, oziroma zahtevalo izpolnjenje dolga! Treba pa je pravočasno kaj ukreniti, zakaj ko bo deželni zbor sklican, utegne biti zopet — prepozno!

Istrske vesti.

i Šolski davek in šolske takse. Gospoda iz „junte“ (deželnega odbora) so razkričali po novinah, da na polju šolstva postopajo dovolj pravično v primeri s kulturo in mero plačevanja davkoplačevalcev. Govore tako oni in ne sramujejo se, ker so tako vzgojeni. Naš narod po vsej Istri plačuje šolski davek, a vzlic temu je 12.000 otrok brez šole, a preko 4000 jih je, ki jih vzgaja naša šolska družba. Italijani vedo, da § 11. I. veli, da je na enega učitelja računati 100 učencev, vseeno pa pobirajo šolsko takso (6 kron na učenca), tudi če na enega učitelja pada nad 100 učencev. Polno in polno jih imajo na duši — ali nam ni nič pomagano z jeremijadami. Treba, da točno vodimo račune o vsem, kar se dogaja v Istri.

Deficit italijanske razstave v Kopru. „Slavisches Tagblatt“ je priobčil iz Trsta članek, ki iz njega posnemamo to-le: Kakor znano je italijanska stranka v minulemu letu priredila razstavo v Kopru, ki je imela sicer oficialni naslov „deželna razstava“, ki pa je bila vse prej nego deželno podjetje. Slovani se je niso udeležili. To podjetje je finančno popolnoma

ponesrečilo, dasi stroški niso mogli biti veliki, ker se glede režije niso stavile nerazmerne visoke zahteve: ne glede daljave krajev, iz katerih so zbirali posamezne objekte, ne glede prostorov za razstavo samo. Vzlic podpori iz deželnega fonda in vzlic znatni državni podpori znaša deficit tega teritorialno in stvarno jako omejenega podjetja okolo 150.000 K. Dežela ne more pokriti tega, ker je po zakonu potrebna zato kvalificirana večina toliko v deželnem odboru, kolikor v deželnem zboru. Italijani so si izkušali pomagati na drug način. V seji občinskega sveta koprškega dne 19. marca so namreč vzeli na znanje neko poročilo o pokritju razstavnega primanjkljaja ter sklenili naj etje posojila, ki se ima povrniti v 12. letih, kar je smatrali za „čisto navadno administrativno funkcijo“. — Občina koprška prevzame potemtakem pri kakem bančnem institutu obvezo, da primajkajoči znesek z obrestmi vred povrne v 12. letih. Dotična vsota bo — kakor že rečeno — znašala kakih 150.000 K, a pokritje se ima po nastopnih delnih kontributih posameznih avtonomnih korporacij: trgovska in obrtna zbornica v Rovinju letnih (skozi 12 let) 5000 K, Labinj po 100, Buje po 200, Koper po 2000, Čres po 200, Cittanova 150, Veliki Lošinj 100, Mali Lošinj 300, Nerezine 100, Poreč 2000, Piran 700, Oprtalj 100, Rovinj 500, Bertoniola 200, Vižinada 100 in Umag po 200 K na leto skozi 12 let. Trgovinsko zbornico in navedene občine označajo sicer kakor „čisto italijanske“. To pa je nečuvstvena mistifikacija javnega mnjenja, zakaj toliko v trgovinski zbornici, kolikor v omenjenih občinah (le z malimi izjemami) je na tisoče slovanskih davkoplačevalcev, ki bodo skozi leta in leta siljeni prispevati v obliki davčnih doklad za pokritje rečenega deficita. — Vest, da je ministrstvo za trgovino odobrilo sklep trgovinske zbornice v Rovinju, je mučno zadela slovanske kroge.

Italijanska vzgoja. Nekega dne je pripovedoval hrvaški učitelj pazinskega okraja, da so italijanski učitelji zahtevali, naj se jim da tangenta za njihovo biblioteko, kakor tudi za hrvaško knjižnico, dasi je hrvaških učiteljev, ki plačujejo po 1% za knjižnico, 31 — italijanskih pa 14! Kako so motivirali svoj predlog? Prav lahko. Premoč v kulturi! Tako so postopali oni v Istri vsi, ko je šlo za povišanje plač učiteljem. Ne čudimo se torej, da je italijanska inteligenca enostransko vzgojena! To je stara rimljanska vzgoja. Rimljani vse, a drugi — barbari! In to je tista avita cultura, s katero se toliko hvalijo! Naj se opijajo z njo! Naše delo jih že iztrezne. In že se svita! Kolovodje italijanske stranke so že — četudi ne sami, pa potom tolmačev — jeli marljivo čitati naše novine. Komaj jih pričakujejo kakor nekdanj, ko je izhajala prošlula Krističeva „Sloga“. Italijanske občine so kar na snope dobivale ta list. Kristić je šel, prišlo je leto 1907, in baharija o „superiornosti“ ne užiga več.

Razgled po šolskem svetu.

— **Češka Šolska Matica** je imela predpreteklo nedeljo svoj občni zbor, na katerem se je konstatiralo, da je imela za svojega 30 letnega obstanka 16.213.000 kron dohodkov in 15.702.000 kron izdatkov. Imetje društva znaša pol milijona kron brez rezervnega in penzijskega zaklada. „Ustredni Maticе Školska“ pa je imela samo v 1910. letu 1.298.062 K dohodkov in 1.298.837 kron stroškov, primanjkljaj 774 K 82 vinarjev so pokrili iz istega imetja Maticе, ki znaša natanko 511.198 kron in 2 vinarja; različni fondii pa znašajo 2.616.899 K 62 vin. V preteklem letu je Matica prispevala za češke šole Komenskega društva na Dunaju 15.550 K. Krajevnih organizacij ima 679 ter vzdržuje 144 ljudskih, srednjih šol ter otroških vrtcev s 14.072 učenci. Češka Šolska Matica more zares s ponosom zreti na svoje 30letno delovanje, kakor tudi na požrtvovalnost češkega ljudstva.

— **Na Češkem** je preveč učiteljev. Že sedaj čaka nad 500 kandidatov in kandidatinj na nameščenje, a v štirih mesecih jih pristopi še drugih 1200, da bo na Češkem 1700 učiteljskih oseb brez nameščenja.

— **Na rimski univerzi** bodo prihodnje leto ustanovljeni stolici dveh slovanskih jezikov in slovstev: za ruski in srbski jezik.

— **Zenstvo na univerzi.** Na ruskih univerzah je študiralo v letnem semestru 1910 v celem 2035 žen (v letnem semestru 1909 — 1464). Na teološki fakulteti jih je bilo vpisanih 25 (med temi 5 rednih, ostale le kot hospitantke), na pravniški fakulteti 12 (9 rednih), na medicinski 241 (rednih 202) in na filozofski 1757 (rednih 1118). Pravniška in teološka fakulteta dosedaj pri nas ženam nista pristopni.

— **Kriza v Šolski Matici v Brnu.** Doslej so bili Čehi na obrambnem polju edini. Matica Šolska, t. j. društvo kakor naša C M družba, je združevala v sebi vse sloje na skupen boj proti nemškim šolam. Toda zadnji čas so češki klerikali, ki so se učili pri naših klerikalcih uničujočega dela, začeli butati ob važno češko šolsko družbo, a ker ji na Češkem zaradi zavednosti širokih vrst niso mogli do živga, so se lotili dela na Moravskem ter se zaganjali v šolsko družbo zato, ker stoji na njenem prvem mestu znan narodnjak in naprednjak dr. Budinskij. Moravski klerikali so

napeli vse moči, da bi škodovali skupni narodni stvari. Toda ni se jim posrečilo. Šele sedaj, ko je vse veliko delo v najboljšem stanju, je dr. Budinskij in z njim cel odbor resigniral na svoje mesto, da tako obvarujejo družbo nadaljnjih napadov. Klerikali so pač povsod enaki.

Z gospodarskega polja.

— **Gnojenje travnikov.** Na 80 stotov sena in otave v enem letu na enem hektarju izgubi zemlja približno 17 kg fosforove kisline, 64 kg kalija, 62 kg dušika, 38 kg apna. Te redilne snovi je treba nadomestiti, če ne, se košnja zmanjša in trpi kakovost krme. Ponavadi hlevski gnoj ne zadošča niti za gnojenje njiv, in tako za gnojenje travnikov ničesar ne ostane. Tudi je hlevski gnoj za njive primeren in izboljša zemljo, dočim nima istega uspeha na travnikih, ker se ne more kakor na njivi pomešati z zemljo. — Najvažnejše za travnike je gnojenje s fosforjevo kislino in kalijem in pri travnikih, ki jim primanjkuje apna, gnojenje z apnom, dočim je gnojenje z dušikom potrebno le za puste travnike, ker trava dobiva dušik iz zraka. Z jesenskim gnojenjem s 400—500 kg kalijevega superfosfata dobimo na travnikih 50 do 70 stotov več krme na hektarju, tako da znaša čisti dobiček pogostoma 250—400 K. Zato ne zamudite dobro pognojiti travnikov, ker se to v vsakem slučaju izplača.

Raznoterosti.

— **Kak siromak je „vatiškanski jetnik“**, razlaga list „La Pensere“, ki je dobro poučen o razmerah v Vatikanu. Dohodki znašajo: iz posestev 875.000 K, akcije, obligacije, rente 6.000.000 K, darovi 2.500.000 K. Petrov vinar 12.000.000 K, vsega skupaj okolo 21 milijonov 375 tisoč kron, po 5% obresti znaša kapital skoro pol milijarde K. — Izdatki: plače za kardinale 875.000 lir, večina njih ima še druge dohodke; za papežev gardo, slugе, služkinje itd. 3.970.000 K, za biblioteko, muzej itd. 1.250.000 K, za vzdrževanje Petrove cerkve 780.000 K. Torej skupaj okolo 6.785.000 K. Ostane torej papežu na leto 15 milijonov K.

— **Statistika ruske cerkve.** Po zadnjem izveštvju generalnega prokuratorja sv. sinoda šteje ruska pravoslavna cerkev z georgijskim eksharhatom 46.051.060 moških in 45.653.520 žensk, skupaj 91.704.580 duš. V štirih eparhijah (škofijah) imajo ruski razkolniki 444.407 duš. V rusko cerkev je prešlo leta 1907. ruskih razkolnikov 7000, katolikov 1435, luteranov 993, židov 579, paganov 732, mohamedancev 169. Iz ruske cerkve je prešlo v ruske sekte 11.000 pravoslavnikov, v katoliško cerkev 5115, v luteransko 1938, v židovsko 54, v islam 3561. Na štirih duhovnih akademijah v Petrogradu, Moskvi, Kijevu in Kazanu predava 119 profesorjev pred 862 slušatelji. Semenišč je 57 z 898 profesorji in 19.298 slušatelji. Cerkvinih šol, ki pripravljajo dijake za semenišča, je 186 s 30.143 dijaki. Cerkvinih elementarnih šol je 615 s 47.248 učenci in 23.456 učenkami, šol z enim razredom je 24.868 z 914.211 učenci in 444.122 učenkami. Za te šole in za primarne šole, kjer poučujejo samo čitati in pisati, troši država 28.584.087 rubljev.

— **Razširjenje tifusa po ribah.** Iz Londona poročajo: V velikem delu Angleške se je v zadnjih mesecih pojavil tifus, ki je zahteval mnogo žrtv. Državni zdravstveni odbor je ugotovil, da se je v neštevilih slučajih razširil tifus z uživanjem rib, ker so bile ribe baciloske.

— **Monakovske deklice.** Fran Fabiani piše listu „Piccolo della Sera“ o življenju monakovskih deklic: Že trinajstletna deklica — če nima imovitih staršev — je prisiljena, da skrbi sama za sebe. Svoj dom mora zapustiti dostikrat ne iz lastne volje, marveč na direktno povelje svojih staršev. Svoj kruh si služi potem kot natakarica ali strežnica po pivovarnah, v kavarnah in restavracijah, ali pa po trgovinah in v lokalih, v katerih se zbira veseli svet, pokvarjeni svet. Poželjenje in uživanje zavzema celo obzorje te nemške deklice in ni čudno, da postane žrtev najrazličnejših intrig, ki se plečejo okrog nje in njene nedolžnosti kakor goste mreže. Prvi dnevi svobode monakovske deklice so si jako podobni vsi: ista brezbriznost pri vseh, isto zavajanje, enako omamljenje in razočaranje. Čital sem o nekem afriškem plemenu da ima pred zakonito poroko še poizkušeno poroko, ki traja en mesec. Kadar poteče ta enomesečni rok, se zveza razruši ali pa postane sama od sebe zakonita. Podobno je v Monakovem. Mnogo jih je, da, lahko rečemo 4/5, ki žive vedno v poizkusni poroki, mnogo jih je, ki si nočejo ustanoviti lastnega ognjišča ali pa nočejo izgubiti svoje svobode, vendar pa hočejo uživati zakonsko življenje. Ti sklenejo zakon na poizkušnjo. Pot je kratka. Oglas v časopisu, rendezvous v pivovarni, kavarni ali restavraciji in ni težko izbrati si kako deklico, toliko je deklic, ki so pripravljene skleniti poizkusno zvezo brez zakonskih in verskih spov!... Ni ga v Monakovem moškega, ki bi se ne posluževal tega sredstva, dobiti inteligentno, hitro, živahno in ognjevitno ženo, ki se je more iznebiti, kadarkoli se je hoče. Toda ne gre tu za priležnico, marveč za deklico, ki

žrtvuje svojo mladost in ljubezen, ki streže svojemu ljubčku, če je bolan, ki mu vodi gospodinjstvo, ki ni prevzetna in ambicionizna, ki pa vendar ve, da traja vsa ta idila le nekaj let. Če je zaslužek njenega ljubčka majhen, pomaga deklica, če le more, tudi z denarjem. Kadar odbije 8. uro zvečer, pa vidiš lahko celo vrsto dijakov, umetnikov in uradnikov, kako čakajo na svoje „polovice“. Isto se ponavlja o polnoči, kadar se zapirajo javni lokali. Od teh čudovitih zvez se pretvori s časom 5% v pravi zakon, 95% pa se jih razruši. Zgodi se pa ta razporek poizkušne poroke, kadar dovrši dijak svoje študije, kadar se uradnik premesti ali odpotuje tujec v svojo domovino. Idila neha in se razgubi. Razgubi se brez velike žalosti in brez mržnje.

— **Naslov nadvojvodinje** dobi baje v kratkem knežinja Hohenbergova soproga prestolonaslednika Frana Ferdinanda. Prestolonaslednik se mudi sedaj na krasnih Brionskih otokih pri Pulju, kamor je napravila izlet tudi naša „Zaveza“ ob svojem zborovanju v Pulju.

— **Poroka mladega Vanderbilta.** Sin ameriškega milijarda, Alfred Gwynne Vanderbilt, se poroči z znamenito krasotico Margaret Mc Kim. Alfred je bil prej že poročen, toda l. 1901. se je ločil od svoje žene Elsie French. Njegova sedanja zaročenka je bila tudi poročena, toda sedaj se je ločila od svojega moža, ki ji je delal v tem oziru velike težkoče, dokler ni odstranil Vanderbilt sam vse težkoče s tem, da mu je zamašil usta z zlatom, Oj, česa ne zmore denar!

— **Drag karneval.** V Nizzi prirejajo v predpustnem času razne zabave, združene z velikimi troški. Razpisujejo tudi nagrade za korso: za najlepše vozove, za jahače na konju, na oslih, za maske; za princa Karnevala napravijo palačo. Tako so n. pr. lani dali premij za najlepše okrašene vozove pri korzu 42000 frankov, 7000 frankov jahačem na konjih, onim na oslih 59000 frankov, 5000 frankov posameznim maskam, skupinam 17000 frankov. Razne zastave so stale 22000 frankov, razsvetljava 5000, zabave za otroke 170000, „beneška noč“ 25000, evetice 10000, vsega skupaj tako-le okolo 400.000 frankov. Kultura lahko spi, ko je toliko — šem!

— **Značilna statistika.** Po uradni srbski statistiki je znašal v l. 1910 srbski izvoz 92.981.000 dinarjev, uvoz pa 73.535.000 dinarjev. Značilno je, da je na uvozu deležna Nemška na prvem mestu z 39.200.000 dinarji, Avstro-Ogrska pa na drugem mestu s 24.200.000 dinarji. Na izvozu pa participira Avstro-Ogrska na prvem mestu z 31.300.000 dinarji, Nemčija pa samo s 16.800.000 dinarji.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca februarja K 57.343.65.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2.2.—1/3.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Listnica uredništva.

Kdor hoče poslati prispevek za velikončno številko našega lista, naj stori to takoj! — V brežiški okraj: Ker smo poročilo priobčili že zadnjič, ne moremo Vašega danes. Dobro bi bilo, da se glede poročanja vedno prej domenite, da ne bo dvojnega dela! — V. M. v I.: Porabimo prihodnjič. — M. S. v Ž.: Med nemškimi zemljevidi Avstro-Ogrske je za šole najboljši in najpreglednejši: Sydov-Habenicht, Österreich-Ungarn. 1:750.000. 150/288 cm. Oro-hydro-graphisch. V tem zemljevidu se meje posameznih kronovin lahko z rdečim svinčnikom podebele, da so bolj razvidne. Cena na platnu v mapi K 21.60. Med slovenskimi zemljevidi je: Haardt-Rutar-Orožen, Monarhija Avstrijsko-Ogrska. 1:1.000.000. 110/138. Cena K 13.—. Nemški zemljevid polut je dober: Haardt, Planigloben. 1:20.000.000. 132/206 centimetrov. Orohydrographisch K 14. Politisch K 16. Slovenski zemljevid polut je: Haardt-Orožen. Nastenski zemljevid polut. 1:4.000.000. 132/206 cm. K 18. Vsi ti zemljevidi se dobe pri tvrdki A. Pichlers Witwe & Sohn, Wien. Naroči se jih pa lahko tudi v slovenskih knjigarnah. — Glede na drugo vprašanje se obrnite na vodstvo I. mestne deške šole v Ljubljani (Komenskega ulica — stalna razstava učil). — J. T. v T.: Res je; tako zatiran še ni bil naš list. Ali veste, kaj je sedaj dolžnost vsakerega? Na delo!

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

Slov. Ilustrovani Tednik

ki izhaja vsak petek, ter stane četrtletno le K 1.80. Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem! Naslov: „Ilustrovani Tednik“, Ljubljana.

Zahvala.

Vsem, ki so nam izrazili sožalje ob smrti našega predragega soproga, oziroma očeta, gospoda

Jakoba Tomca

ki so okrasili njegov mrtvaški oder z venci in ki so mu ob pogrebnem izprevodu s tako obilno in odlično udeležbo izpričali poslednjo čast, izrekamo iskreno, odkritosrčno zahvalo.

Posebe zahvaljamo pokojnikove stanovske tovariše z magistrata, ki so mu z ljubeznivo pozornostjo izkazali svoje spoštovanje.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1910.

Rodovina Tomec-Gangl.

Zahvala.

Društvo „Jubilejska samopomoč“ mi je povodom smrti mojega dragega soproga P. Šile izplačalo znesek 470 K. Imenovanemu društvu tem potom izrekam svojo iskreno zahvalo. Cenjenemu učitelstvu pristop k temu društvu najtopleje priporočam.

Žiri, dne 3. aprila 1911.

Amalija Šilc,
nadučit. vdova.

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernova ulica 9
priporočata v veliki izbiri po najnižji ceni
obleke za gospode in dečke, površ-
nike za gospode in dečke, obleke za
otroke, žakete za dame, paleta za
dame, plašče za deklice itd. itd.
Nepremočljive pelerine iz lodna ali vel-
blodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.
Gg. učiteljem in učiteljicam popust za
12-1 „Učiteljski konvikt“.

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-8
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poskuse.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Fr. Burger

Spodnja Siška pri Ljubljani
parotovarna lesnih izdelkov in vseh
v mizarstvo stroko spadajočih del.

Specialnost: 26-23

Šolske klopi

najnovjših modelov in vse druge šolske
oprave.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

! Ozirajte se na tvrdke, ki
objavljajo svoje oglase
v Učiteljskem Tovarišu.

Za šolsko mladino

že prispele moderne obleke, površniki, športne suknje in pe-
lerine za dečke, kakor tudi za deklice, najnovjša konfekcija.

Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIČ 52-50

Ljubljana, Mestni trg števil. 5.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Korenec.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Gospod

Robert Ziegler, učitelj

je naprošen čim prej svoje bivališče naznaniti
podpisanemu!

Hinko Höller, slikar, Nabrežina št. 143.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim
vodstvom in gg. učiteljem
za izvrševanje vseh v knji-
goveško stroko spadajočih
del. 24-11

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima

! obuvало !

češke tvrdke

V. Havel v Blatni

(Južno Češko). 52-46

Cenik, v katerem je navedeno podrobno na-
vodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.
Definitivnim učiteljem dovoljujem na
... željo male mesečne obroke. ...

Neprilježno blago rad zamenim!

Poprave črevljev se izvršujejo kar naj-
skrbneje.

J. Jax

Ljubljana
Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46-8

Našim rodbinam

priporočamo 52-44

Kolinsko cikorijo

Iv. Bonač

v Ljubljani

priporoča svojo trgovino
papirja in pisalnih po-
trebščin, kartonažno to-
varno, knjigoveznico.

Najugodnejši češki nakupni vir.
Spomlad-poletje 1911.

V. J. Havliček a bratr
Kopelji, Poděbrady (Češko)

slavnoznan izvozni dom, pošilja franko

ново zbirko vzorcev
modnega blaga,
cefirov in sukna

opreme za neveste, Havličkovke tkanine,
damasta, brisalk, robcev, garnitur itd.
Vzorec franko.

Spomladanskih in letnih
novosti 1911

1. zavoje 40 metrov pralnih ostankov
praktično združenih za 18 K franko
dostavljen. Od teh ne pošljemo
vzorcev. Samo pri nas najbolje.

Havličkova tkani-
na 1 kos 18 m za
12 K, boljše vrste
23 m za 16 K.
Specialiteta: Po-
bradska kopališka
tkanina 23 m za
22 K 40 v.

Založeno l. 1887.

XXV. letnik.

Pišite po vzorce!

Najlepša in najboljša velikonočna darila!

Ganglovi, Rapetovi in Slapšakovi
:: zbrani spisi za mladino. ::

Vsak zvezek v elegantni vezbi in ilustriran stane samo 1 K.

Žirovnikove narodne pesmi za mladino. Izvod samo
20 vin.

Naročila sprejema Učiteljska tiskarna.

Najlepša in najboljša velikonočna darila!

Zagrebski

franck

kovarniško znamko

priporočujemo
kot priznano

najboljši

pridatek
za kavo!

Sl. zagan Y 1655, 1:101